

- 719 -

הכנסת השביעית
מושב שלישי

פרוטוקול מס. 146

מישיבת ועדת החינוך והתרבות, שהתקיימה
ביום ה', י"ז בתמוז תשל"ב - 2.6.72, בשעה 10.15.

(בחל-אביב, בבנין עיריית חל-אביב)

נ כ ח ר - חברי הוועדה:

- א. רימלט - היו"ר
- נ. אליעד
- מ. בן-פורח
- ח. גרוסמן
- מ. ידיד
- שלום לוי
- ע. פיינברג-סירני
- מ. פרוש
- דוד קורן
- ב. שחור

מוזמנים:

- מר שוחט - משרד החינוך והתרבות
- ד"ר זון - " " "
- גב' פלר - סזכירת הוועדה

מועצת התלמידים התיכוניים:

- ג'ני הופמיסטר - "אליאנס", כיתה י"א
- אתי רונן - עירוני ט', כיתה י'
- שאול כהן - תלמה ילין, כיתה י"א
- אורית גולן - עירוני ט', כיתה י'
- איריס מארק - עירוני ה', כיתה י'
- שירה באואר - עירוני ה', כיתה ט'
- מיכאל סבין - עירוני א', כיתה י"א
- צבי קינד - עירוני ח', כיתה י"א
- טלי לרמן - עירוני ד', כיתה י'
- אריאלה קרן - גימנסיה הרצליה, כיתה י'
- שרה גרוסמן - חלפיות, כיתה י'
- יורם ריבובסקי - גימנסיה הרצליה, כיתה י"ב
- יואב רוזנברג - הולץ, כיתה י"א
- אבי פישר - עירוני ב', כיתה י'
- טובה איזנמן - עירוני מקצועי י"ד, כיתה י'
- מיכל ליטווינסקי - גימנסיה הרצליה, כיתה י'
- עידו פדהצור - אליאנס, כיתה י'
- חיים בכור - עירוני ז', כיתה י"א

רשמה: ש. פרג

(מקל ב - 107.42)

719

היו"ר א. רימלס:

אני פותח את הישיבה.

אבי פישר:

רבותי! לפני שניגש לתשובותינו לשאלות שהעליתם הייתי רוצה, ברשותכם, להבהיר מספר נקודות שלצערי הרגשתי בכך שלא הובנו על ידי חלק מחברי הוועדה, ונקודות אשר נוצלו לרעה, לדעתי, על ידי מספר עתונאים שהעלו את דברינו לא ברוח שבה נאמרו.

הייתי מפריד, לצורך הדיון, בין שני סוגים שונים של בקורת. הסוג הראשון הוא, בקורת שמצביעה על פגמים שונים, אולם תכליתה לשיפור המצב ולתיקון הפגמים; סוג הבקורת השני הוא, בקורת הרסנית שתכליתה להרוס, ולא לתקן. בקורת מסוג זה אנו מוצאים חדשים לבקרים בעתונות.

רבותי, הבקורת שאותה אנו מעלים היא מהסוג הראשון. זוהי בקורת לגיטימית ובריאה, אשר תכליתה לתקן, ולא להרוס. זוהי בקורת המועלית על ידי תלמידים שכואב להם, הרוצים בטובת מערכת החינוך, קרי - בטובתם שלהם. איך תכלית בקורת זו להרוס, ללא כל הסתכלות מציאותית ואובייקטיבית כפי שתוארה בעתונות, ולצערי התרשמותי האישית היא שמספר חברי הוועדה הבינו זאת כך. איך אנו רוצים ברעת גורמים מסויימים במשרד החינוך. להיפך, ציינתי בנאומי כי בזמן האחרון חלה התקדמות רבה בנושא. ברי לנו כי פגישותיהם התכופות של השר אלון, ד"ר זון, וצמרת משרד החינוך יביאו לשיפור המצב.

מכל מקום, אנהנו ציינו, ואנו חוזרים ומציינים, כי הדרך עוד רבה וארוכה, ולדעתנו לא נוכל לקדם את מערכת החינוך ולתקן את מירב הפגמים ללא שיתוף נרחב יותר של תלמידים ובעיקר מועצות תלמידים בה.

למגינת לבי, העירה חברת הוועדה מדי פעם: "מתי כבר תבררו את מצב המתמטיקה?" - ובכך רבותי, איך מטרחנו לבוא לפגישה עמכם ולהתקיף בפראות, בחוסר אובייקטיביות ובחוסר הגינות. הדבר קל וסנסציוני, אך אינו לפי רוחנו. להיפך, אציין בהגינות לאותה חברת ועדה כי לאחר דיונים נוכחנו כי המצב במקצועות הריאליים, בעיקר במתמטיקה, פיסיקה, כימיה וביולוגיה הוא טוב ברוב המקרים. זאת בגלל שמשרד החינוך טרח בנושא, עיבד תכניות לימוד חדשות ומודרניות, ספרים חדשים, אביזרי עזר רבים וכדומה. בכנות אוכל לומר לאחראים - כל הכבוד! יחד עם זאת, מחינו על כי המקצועות ההומניים הוזנחו, ואכן כך הוא המצב.

משום מה סובלים די הרבה אנשי חינוך, וגם אנשים שאינם עוסקים בחינוך ישירות - כמו הורי, לדוגמה - מזכר ההתפרעויות והריסת המכללות בארצות-הברית ובאירופה. רבותי, איך להתענות בסיוטים אלה שכך אנו מבקשים להעלות את בעיותינו בצורה מסודרת והוגנת, למצוא להן אוזן קשובה, ולדאוג לתיקון הפגמים. בכך, דיינו.

לאחר שהובהרו נקודות אלו, ניגש, ברשותכם, לתשובותינו על שאלות חברי הוועדה: על הבעיה הראשונה והשניה שנוגעת לספרות - הדבר הזה תלוי בחינוך שמקבלים בבית ובבית הספר עצמו. אבל זה מאד אינדיבידואלי. על כל פנים, מצב הספרות בארץ איננו נמצא במצב בריא ביותר. היצירה העברית הספרותית, וכך מצבן של ההוצאות שמוציאות לאור את כל הספרות הזו גם אם היא לא נפוצה ביותר - המצב כאן איננו טוב ביותר. זה לא תלוי רק בבית ספר, אם כי זה תלוי גם בבית ספר, שכך הוא יכול לעודד את אותה ספרות, ללמד אותה ספרות עברית. למרות שהתחילו בזה, אנו יודעים שזה לא נפוץ בכל בתי הספר.

קריאת ספרות ושירה עברית מהייבת שאר רוח מסויימים. במידה ותלמיד איננו מקבל את שאר הרוח הזו, אם בביתו, אם בחברה שבה הוא נמצא ואם בבית ספרו - הרי טבעי הדבר שמעט מאד אכן קוראים ספרות עברית מקורית.

אבי פישר:

הובא לידיעתי שגם בבית ספרי היו חוגים
במקצועות ריאליים. השנה הוכנו חוגים גם במקצועות ההומניים, לכן
אני מציין כי זהו צעד בריא ביותר.

חיים בכור:

הועלתה שאלה נוספת על שירה וספרות
עברית מקורית - נראה לנו שהאבחנה בין
השירה והספרות המקורית העברית לבין השירה הלועזית איננה כה חמורה.
השירה אופנתית, או הלועזית המתורגמת,
קוראים אותה יותר. לדוגמה: השירים של אבידן או לאונרד כהן, ואין זה
כל כך בגלל חינוך מסויים.

זהו ענין של גל אופנתי, ואני חושב
שהמחנכים היו צריכים לנצל את זה - כלומר, לעודד קריאת ספרות יותר
וחבה כזו. (היו"ר א. רימלט: האם המחנכים עוסקים בספרות אופנה?) לא.
(היו"ר א. רימלט: האם זה תפקיד המחנך לעודד לקרוא ספרות אופנה?)

החלמידים אינם פונים לסופר. יזהר.
עובדה היא שקוראים הרבה יותר ספרים שנמצאים באופנה, לכן אני אומר
שאפשר לנצל את זה - להפנות תלמידים שיקראו אותם ספרים. מערכת החינוך
צריכה להפנות תלמידים לקרוא ספרים יותר מודרניים.

אותה בעיה עומדת בפני הוצאת ספרים.

המצב הוא כזה שהספרות המוצעת לנו איננה
משכנעת את החלמידים, ולא דוחפת אותם לקרוא ספרים. ספר שלא קשור אל
התלמיד באופן אישי, מדוע שיקרא אותו? (היו"ר א. רימלט: מה הוא הדין
לגבי ספר על הודו?) אם ספר כזה מנותק מהמציאות של החיים שלנו, אז לא
הייתי קורא אותו. מה טעם לנתק את התלמיד באופן אישי? זהו האידיאל
שבן אדם מתעניין ומנסה להרחיב את האופקים שלו.

עידו פדהצור:
מטרת מערכת החינוך היא, להביא לתלמידים
ספרים שלא היו מגיעים אליהם בצורה

אחרת.

מה שאני לומד, ומה שלמדתי בבית ספר
תיכון עד עכשיו, היו אלה ספרים במסגרת מערכת החינוך שלומדים אותם
כמה שנים. אין התקדמות בשטח זה. אני לא מגיע לספרים חדשים, וזה
חבל. חבל שלא חושבים על זה, ולא מכניסים יצירות חדשות לתכנית.

מיקי:
בספרות חשוב לקרוא את החומר, ולא את
הספר עצמו.

אבי פישר:
היו מספר שאלות שנגעו לשעורי אזרחות -

חיים בכור:
היתה שאלה: האם שעורי אזרחות משעממים.
ואם כן למה? - בהתאם למשאל שעשינו,
כולם הודו ששעורי האזרחות אינם משעממים. אבל הגענו למסקנה שחומר
בהיסטוריה יהודית - שלא היה לנו קשר מיוחד בתור היסטוריה יהודית,
הוא הדין גם באזרחות - המורים עומדים על כך שנלמד חומר זה, לדעתנו
חומר זה משעמם. (היו"ר א. רימלט: במה ומדוע שעורי האזרחות משעממים?)

חיים בכור: התלמידים טוענים שתולדות יהודים בחו"ל, וגם ברגע שהיהודים הגיעו לארץ - חומר על כך נמצא בהיסטוריה הכללית. על זה אין עוררין. אמרנו כבר באותה פגישה בכנסת, שלתולדות עם ישראל יש מעמד נחות.

כאשר אתה מדבר על רדיפות, ואחר כך יש שוב רדיפות ושוב רדיפות - זה הופך להיות למשעמם. היסטוריה זה דבר חשוב. אני חייב לדעת היסטוריה. התלמידים אינם מערערים על כך. אבל אני מערער על צורת הגשת מקצוע זה. ברגע שמגישים את השעור בצורה יבשה - לדוגמה, סיפורי הרדיפות, שעליהם חוזרים שוב ושוב - הרי שזה גורם לשעמום.

זאת ועוד: לגבי מלחמת השחרור אנו לומדים על עשרות מבצעים, ואיננו יודעים למה עלינו לזכור כל אותם מבצעים שנעשו.

אבי פישר: יש בידי ספר אזרחות טוב, ואני רואה בו בעיות שונות שלא מהייחסים אליהן כלל. "המאבק שלפני מלחמת השחרור, ארגון ההגנה, יחידות מחץ מיוחדות - פל"מח, אצ"ל ולח"י; ליל הגשרים, השבת השחורה" ועוד ועוד (קורא מתוך הרשימה שבספר).

זהו ספר אזרחות שיש בו למעלה מ-200 עמודים.

היו"ר א. רימלט: חברך טען שיש הרבה פרטים חוזרים ונשנים, לכך זה משעמם. ואילו אתה טוען שיש מעט חומר. כלומר, אתה תובע פרקי פרקים שאת חבריך הם עשויים לשעמם.

אבי פישר: כאשר מטילים נושא מסויים, אין להתעלם מכך שיכולים להיות הדברים גם סובייקטיביים.

היו"ר א. רימלט: לא נוכל לעבור מאחד לשני כדי לדעת מה דעתו הסובייקטיבית.

חיים בכור: העירו לי כאן שלא התבטאתי כל כך במדוייק. ברצוני לומר, כי צורת הלימוד לא היתה שונה ממה שהיה באותו קטע שאותו קרא אבי. זהו מה שצריך ללמוד. המיבנה של העובדות דומה. על מלחמת השחרור - דבר שקרה כאן - לומדים שוב ושוב. כאשר לומדים על מבצע אחד, עוברים למבצע שני ושלישי, ואז שוכחים את הראשון.

מכל מקום, השעמום נובע מהגשת החומר, ולא מההיסטוריה. "תולדות עם ישראל" בזמן האחרון זה לא משעמם. זו מסכת גבורה. אולם, כאשר מביאים לך את יוון הקדומה, זה לא אומר לך ולא כלום.

הועלתה הצעה, ואכן בעירוני ד' מבצעים אותה - מקרינים באותו בית ספר סרטונים, מביאים דוגמאות, מסמכים, תמונות - ממחישים את הכל בנוסף לשעור רגיל, כך שהתלמידים יודעים בשעור האזרחות את החומר טוב יותר ובאופן טבעי. ההצעה היא, לספק חומר כזה לכל בחי הספר.

אכן הועלו הצעות בישיבות שלנו, ואחת מהן אמרה להפגיש את התלמידים הלומדים אזרחות עם האנשים שביצעו את המבצעים, עם מפקד ההגנה. כלומר, לפגוש את מפקד ההגנה בנושא זה. לדעתנו, פגישות אלו יכולות להיות מענינות ביותר. אולם אז הועלתה

חיים בכור:

שהרשויות חוששות מפני פגישות כאלה משום שיש מחלוקות ביניהן. מכל מקום, הרשויות טרם גיבשו דעה בענין זה, לכן הן גם לא יכולות להפגש אתנו ולספר לנו על אירועים שקרו. לדוגמה, המקרה של האניה אלטלינה.

הצעה אחרת היא, לקחת את התלמידים

למקומות ההתרחשויות של מלחמת השחרור. זהו דבר שקיים בבית ספר מסויים, אך לא בכל בתי הספר.

נוסף לכך, יש לחייב תלמידים כדי

לצאת לטיול שנתי. זה גם כן דבר שקיים, וכך ללמוד את תולדות עם ישראל. על התלמיד לדעת מה קרה באותם מקומות.

שלום לויין:

אם לדון על מה שדיבר פה חיים, אז אפשר לומר כי כל ענין ההיסטוריה הוא

שעמום אחד גדול. (חיים בכור: אם שעור אזרחות היה בעורב בנעשה, היה יכול להיות יותר מענין) אמרת כי כל השעורים הם שעמום אחד גדול. (חיים בכור: לא אמרתי כך.)

היו"ר א. רימלט:

אנחנו רוצים לשמוע דעה ברורה, בהירה, לא מעורפלת - במה ההיסטוריה משעממת?

שלום לויין:

אני מבקש לדעת על מה מבוססת טענתכם? האם נפגשתם עם כל התלמידים בבתי הספר?

על מה אתם מבססים טענתכם זו?

נ. אליעד:

האם הכוונה היא, בעיקר, לצורת הצעת הדברים ולא לתוכנם? (קריאה מפי כל

התלמידים: כן)מ. פרוש:

הייתי רוצה לדעת מהו המענין והלא משעמם בהיסטוריה היהודית?

יורם ריבובסקי:

אני חושב שההיסטוריה היהודית משעממת משתי סיבות: א) אופן הצגת השעורים והדברים הנלמדים, זה משעמם ביותר; ב) אופן הלימוד ע"י המורים גורם לשעמום.

הדברים לא נלמדים בעומק. הנה,

בפנימיה הצבאית שבה אני נמצא, למדנו את הדברים לעומק. כאשר למדנו על הרצל, למשל, למדנו מתוך הכתבים שלו - מה עשה ומה פעל.

על כל פנים, למידה ללא חדירה לעומק,

זה הגורם לשעמום.

אבי פישר:

מדברים על התוכן. על צורת ההגשה והצורה בה נלמדים הדברים.

שאל (שולי) כהן:

המורה הוא אשר גורם לשעמום.
למורה אין זמן כאשר הוא נשאל שאלה, והתלמידים צריכים בחופש להשלים את החומר. אין להחעלם מכך שמורה חייב לסיים חומר מסויים. הוא הדין גם בספרות. יש חומר לגמור, וכאשר מורה אומר לתלמיד שלו, בתשובה על שאלה, "אחר כך" - כלומר, שאחר כך הוא ישיב עליה, הרי ש"אחר כך" זה לעולם אינו מגיע.

טלי לרמן:

כאשר למדנו על קלישר, אלקלעי ועוד - למדנו על תולדות חיהם, היכן גרו, מה עשו האמהות שלהם וכו'; על הרצל למדנו מה עשתה אמו - היא היתה מנגנת על פסנתר - כל הדברים הללו עלולים להשכח. מה שאני יכולה להגיד הוא, כי אני זוכרת שהוא נסע לישראל. למעשה, כל מה שלומדים זה לא מעניין ביותר.

אבי פיישר:

אומרים לנו כי "המדינה הוגשה לכם על מגש של כסף". ציינתי את ספר האזרחות עם 200 עמודים, בהוצאת מרכז ההסברה של משרד ראש הממשלה. מה לעשות כדי שנדע שהמדינה לא הוגשה לנו על מגש של כסף? - המקצוע הזה צריך להיות יותר קל נלמד. באזרחות הדברים האלה קרו לפני 25 שנה. ההורים של תלמידים אלה חיו את הדברים האלה.

לא מזמן פורסם בעתון מסויים, וגם מפלגה מסוימת פרסמה את אלה שעלו לגרדום. חומר זה לא היה ידוע וגם לא הובן לחברים שלי. הם לא שמעו על כך. למעשה, הם היו צריכים לגדול על שמות אלה. אנחנו לומדים על טרומפלדור, אבל יש לנו גיבורים חדשים מהחקופה שלפני מלחמת השחרור. לא פלא שבמשאל שערך כתב הטלביזיה לא ידעו להשיב על השאלה "מיהו דב גרונר", ואמרו שהם חושבים שהיה זה איש בריטי.

מיכאל (מיקי) סבין:

החשיבות והסיבה של לימוד הסטוריה, זה להבין את כל השתלשלות הדברים. שאלות מעטות נשאלות להבנה. מורה חייב להתחשב במבחני הבגרות, אבל יש הגבלות כאלה כי הוא צריך לעבור על חומר. אם אתה לוקח ספר היסטוריה, אז תמצא כי אין הבדל בדברים שלומדים גם בשמינית.

שאל (שולי) כהן:

צריך להגיש את החומר בצורה של רגילות, אז יהיה יותר מעניין החומר.

יורם ריבובסקי:

אני חושב שתלמיד שיוצא משמינית, הוא חייב שיהיה לו יסוד והבנה מכל מה שקורה במדינה. לצערי, את זה לא מקנים לו.

מתוך שיחה עם חברים אני מבין, כי את הדברים הבסיסיים באזרחות לא לומדים. הנה, לא יודעים על הבחירות. לא מתעכבים בשעורי אזרחות על נושאים שבהם חייבים לדון - על נתיבי נפט לא התעכבנו בכלל.

אני רוצה להציג את בעיית בחינות הבגרות כמו שהן עכשיו, וכמו שאני רואה אותן: אני רואה את הבחינות עכשיו כעומס שאין בו כדאיות, מאחר והתלמיד אינו מראה את יכולתו האמיתית.

- צפיפות הבחינות וקיום בחינה ליד בחינה - זה גורם לחוסר אפשרות להגיע לציון מירבי. לדוגמה: לכיתה שלי היה חצי יום להתכונן לבחינה בהיסטוריה שכוללת היסטוריה כללית, היסטוריה

ישראלית ואזרחות. למעשה, קיים מירוץ כדי להספיק לבגרות. עם כל הריצה הזו לא משיגים את הפער שבין בית הספר התיכון והאוניברסיטה.

- בכל מקצוע דורשים שנון רב. בהיסטוריה רק שנון בבחינה, בלי חשיבה, היקף החומר עצום וגורם לשמוש בקצורים. יש לעשות גם היסטוריה כללית וגם היסטוריה יהודית. ההיסטוריה היהודית מוזנחת יחסית ונלמדת ברפרוף. באזרחות יש למידה שטחית של פרקים בסיסיים, מחוסר זמן, ואי הקניית ידע מינימלי בשטחי מדיניות פנים וחוץ של הממשלה, כלכלה והבנה של דברים באזרחות. בורות מדהימה בנושאים בסיסיים באזרחות.

- בחנ"ך יש שנון ולמידה של פרקים בקנה מידה נרחב, במקום הרחבת החשיבה כדי להראות כיצד משתמשים בכלים שקבלנו בשעת הניתוח בשעורים.

- בספרות: הריצה בחומר אינה מאפשרת פיתוח מחשבה עצמית בוויכוחים בכיתה. במקום לחת אפשרות של פיתוח מחשבה עצמית ע"י ניתוח עצמי, משננים מה שהמורה אומר. הקטע בבחינת הבגרות, שניתן לניתוח, אינו מספיק. הכמות בספרות גדולה מאד והריצה בחומר אינה מאפשרת ויכוחים וחדירה לעומק.

- באנגלית: נשאלה השאלה, מדוע הרמה באנגלית נמוכה כל כך? החשובה לכך נעוצה בשיטת הלימוד הקיימת. המורים שמים לב ללמידת הדקדוק וחזרות על גבי חזרות בטקסטים שאותם מכינים לבחינת הבגרות. יש פחות תשומת לב לקריאת ספרים, מחוץ למסגרת, שהם חשובים להגברת הידיעה בשפות, ולא שינון הטקסטים הספרותיים המיועדים לבחינות.

- בבחינות בגרות מגיעים עד אפיסת כוחות. נוצר מצב כזה שמשקיעים את כל הכוחות כדי להשיג ציונים גבוהים בתעודת הבגרות.

- היקף הבחינות גורם לשמוש גדול בקצורים בכל המקצועות ולשטחיות רבה.

- מתכונת הלימודים, ביחוד בשמינית, הדחיסה, הכמות המרובה ואופן הלימוד גורמים להמאסת מקצועות על כל התלמידים והתרחקות מהמקצועות לאחר גמר הבגרות.

השינון הרב בהיסטוריה גורם לאי רצון לקרוא היסטוריה ולהעמיק ידיעות. (נ. אליעד: האם זה שותף לכל המורים, או שכך קורה רק לגבי מורה מסויים?) מורה אומר, כי אנחנו לומדים בשביל ללמוד ולדעת. כך היה עד מחצית השנה הראשונה. אולם. אחרי כן אמרו לנו כי מוכרחים לדעת הכל. המורה היה עמוס.

- ההכנסה האינטנסיבית לבחינות גורמת לאי קריאת עיונים או שמיעת חדשות וחוסר ידיעה והבנה של המרחש. כמובן שלא קוראים גם שירה וספרות מחוץ למסגרת.

- הזמן מגביל ואינו מאפשר הוכחת פוטנציאל.

- חוסר בחירה במקצועות.

- חוסר ידיעה של אחוזי הבגרות

ומתכונת הבחינות, ומשרד החינוך אינו מוסר לנו על כך.

ועתה, לגבי צורת הבחינות בעתיד:

- לדעת, במקום בחינות יש לתת

עבודות לתלמידים, אם אפשר, שכן עבודה בכל מקצוע תראה עד כמה מסוגל התלמיד להשתמש בהבנתו ובעלים שקיבל בשעורים לניתוח דברים שקיבל להכין.

יורם ריבובסקי:

- מכיון שאני לא חושב שתוך שנה יכולים להשתמש בצורה זו של עבודות, הריני מציע כי בינתיים יהיה צמצום בחומר והעמקת הלימוד, אפשרות לויכוחים שמגבירים מחשבה עצמית. בספרות צריך להוסיף יותר חומר וגיוון. כי מדי פעם בפעם מתווספים דברים.

- שימת דגש על מחשבה וניתוח עצמי, ולא על שנון של חומר. צריך שנון בסיסי, אך חשוב יותר לדעת לנתח לפי החומר שניתן. המצב כיום הוא שכל הזמן מתווסף חומר שלא ניתן להשתלט על כולו מבחינת היקף. חשוב שידעו כיצד לגשת ולהשתמש בזה. - הגדלת השימוש בספריות, שימוש למטרת עבודות מחקר ומחשבה ולא רק לקריאת ספרים להפגת המתח וספרות יפה.

- בתנ"ך: יש להוריד כמות של פרקים גדולה ולחדור יותר לעומק כדי להבין דברים שונים שמסתתרים מאחורי הכתוב. פירושים והארות של חכמים שונים. הדגשת הניתוח של הטקסטים. במבחן הבגרות צריך שיראו כיצד אנו יכולים לנתח דברים. יותר חשיבה, ולא שינון וידיעה. ביטוי רעיונות.

עידו פדהצור:
הבחינות האלה מכניסות את התלמידים לפניקה, הכל עושים כדי להספיק חומר. בבית ספרי אמרו שלא יודעים מה לעשות עם התלמידים, כי הם נשברו ולא יכלו לעמוד תחת לחץ הבחינות.

קראתי בעתון כי רוצים לשנות את מחכונת הבחינות. אני חושב שזה פסול. אחרי הציא אני רוצה ללכת לאוניברסיטה, ואכן מתחשבים בבחינות הבגרות. ומדוע יש לעשות הכל בשמינית? הרי בשמינית יש עומד רב. חייבים לצאת ממעגל סגור זה.

שאל (שולי) כהן:
איזה הבדל יש בין בית ספר חינוך לבין בית ספר אכסטרני? אני מכיר כאלה שעשו בחינות בגרות תוך חצי שנה, ובשבועית. אין כל הבדל בין שני סוגי חינוך אלה. הרמה באכסטרני, לדעתי, יותר גבוהה, משום שהמשכורות שם הן יותר גבוהות, והמורים מעבירים את החומר בצורה ברורה.

יורם ריבובסקי:
יש לי נסיון מהלימודים בגימנסיה הרצליה - לפי דעתי, בחינות הבגרות הנעשות לפי המתכונת החדשה, חלוקת העומס בשתי שנים חורמת הרבה מאד. אני גומר מחלק של בחינות, וזה מצמצם את הבחינות האחרות הנשארות לשנה האחרונה.

אבי פישר:
אין ברצוננו להשתתף בקביעת דברים שאינם נוגעים ישירות לתלמידים. אולם, הינו רוצים שיקויימו מפגשים, ואנחנו חושבים שהם יתרמו הרבה מאד, והם גם יהיו יעילים ביותר. ועדה של תלמידים תשב עם משרד החינוך ואתם יחד תנתח את הדברים. בצורה ישירה ינתחו בעיות ושגיאות.

מכל מקום, אנחנו רוצים שתשב ועדה של תלמידים עם משרד החינוך ותנתח מה צריך לחקן בספרים הישיניים, או לשפר את הספרים החדשים. צריך לשבת ולדון בנושאים אלה ביחד. לדעתי, זה לגיטימי, שישמעו אותם בצורה סדירה, ולא פעם בשנה.

הדעות השונות הקיימות, הן בגלל שאין להתעלם מגישה סובייקטיבית. מועצת התלמידים יכולה לייצג את כל התלמידים בתל-אביב. המועצה בבית ספר נבחרת ע"י התלמידים עצמם,

כאשר כל כיתה בוחרת לעצמה את נציגה, ונציגי כל הכיתות מהווים את המועצה. מתוך מועצה זו של בית הספר בוחרים נציג אחד או שני נציגים למועצת התלמידים המרכזית.

לצערנו, המועצה בתל-אביב היא היחידה הקיימת בארץ, - אולי יש עוד אחת - שהיא פעילה בצורה ישירה בעיר, ופעילה לענייני התלמידים בעיר. האחרות אינן פעילות.

יכול להיות צעד שיכול לתרום לשיפור המצב. צריך להקים מועצות תלמידים אחרות במקומות אחרים. חייב להיות גוף שייצג את התלמידים בצורה דמוגרפית פה. חייביות להיות מועצות תלמידים מרכזיות בכל הארץ. הוועדות האלה יכולות לייצג בצורה דימוקרטית בכל הארץ.

היינו רוצים בבית הספר זכות להשתתף בהחלטות בענייני חברה. כלומר, בעניינים הנוגעים ישירות בנו - ההנהלה לפעמים מזמינה מרצים, סרטים, הצגות ועוד. היינו רוצים להשתתף בקביעת הדברים לגבי מסיבת סיום בכיתות שמינית.

יואב רוזנברג - יו"ר מועצת התלמידים:

אני אדבר על מה שעשינו עד כה: אנחנו נבחרים כל שנה. יש כאלה שיושבים במועצה גם שנתיים - ששית ושביעית.

תלמידי השמיניות בתל-אביב נפגשו עם ראש הממשלה בהיכל התרבות. בפגישה זו נדונו בעיות בתחום הפוליטי, המדיני, החברתי, הדתי ועוד.

נציגי המועצה הינם חברים בהנהלת הסמינר המדיני המתקיים לתלמידים בקלמניה.

נציגי המועצה השתתפו בפגישה עם ראש הממשלה אשר יוחדה לבעיות קליטת העליה, והיא נערכה בבית ברל בצופית. בקשר לקליטת עליה - אנחנו הגענו למסקנות די חשובות.

חברי המועצה יצאו לכנס בן יומיים אשר הוקדש לדיונים ולקבלת החלטות בנושא של הפער החברתי הקיים בין שכבות שונות בקרב העם ובקרב בני הנוער.

המועצה ארגנה סימפוזיון בנושא עבריינות הנוער עם כמה אנשי ציבור ומומחים בנושא, ובסיכומו ניתן לומר כי הוא תרם באופן ישיר למניעת פריצת מלחמה אכזרית בין הדרום לצפון בתל-אביב.

המועצה עומדת לעזור באירוח בני נוער אשר יבואו לארץ בתקופת החופשה הנוכחית.

מועצת התלמידים מארגנת את כל המבצעים השונים הנערכים מדי שנה ע"י הארגונים, כגון: אק"ם, איל"ן, הועד למען החייל, האגודה למניעת הסרטן ועוד.

המועצה ארגנה, זו הפעם הראשונה השנה, "יום תלמיד" מרכזי בתל-אביב, אשר במסגרתו שמעו חברי המועצה את הבעיות השונות של משלחות בכל בתי הספר בתל-אביב. הן נפגשו בבנין העירייה. במסגרת יום זה נפגשו חברי המועצה עם מנהל אגף החינוך בעירייה - מר אביב, ועם ממלא מקום ראש העיר - מר בויאר, ודנו עמם בנושאים חשובים.

יואב רוזנברג:

שנים מחברי נשיאות המועצה המרכזית השתתפו בשתי הפגישות אשר אורגנו ע"י ד"ר זון ומחלקתו, ואשר בפגישה השנייה נפגשנו עם שר החינוך והתרבות, ודנו אתו על בעיות חינוך.

בנושא ההתנדבות הוקם בשבוע שעבר מרכז חדש לנושאי ההתנדבות השונים בחסותה של ראש הממשלה. חברים במרכז זה כל ראשי האגודים השונים מכל הארץ. אני, שעומד בראש מועצת התלמידים המרכזית של חל-אביב, הנני חבר במרכז זה.

בפגישה הראשונה שנערכה בכנסת, בהשתתפות ראש הממשלה, שרים, חברי כנסת ואנשי ציבור - דנו בנושאי ההתנדבות והתכניות והתקוות שהועלו לגבי העתיד.

אלו הן בקיצור פעולות המועצה שנעשו

עד היום.

עיקר הפעולה שעשינו היא, מציאת הבעיה המציקה לתלמידים.

אבי פישר:

ברצוני להרחיב את הדיבור על "יום התלמיד":

החלטנו לעשות השנה "יום תלמיד" עם צביון. לא יום עם חברי המועצה שחוגגים עוד פעם את פורים, אשר לאחר יום זה מצהירים כל מיני הצהרות - ש"הכרנו בעיות", ו"כי הנטל באמת כבד וכו'" - לדעתנו, זהו דבר חסר כל תועלת.

"יום התלמיד" השנה הוקדש לעבודה אפורה.

בהשתתפות העירייה, ובעזרתה הפעילה, ניתנה לנו אפשרות להשתמש במשרדים מסויימים וטפלנו בנושאים מסויימים. לכל בית ספר נשלח משלחת נרחבת של תלמידים ושם יעלו את הבעיות. לדעתנו, רק כך אפשר להגיע לציבור גדול של תלמידים, ולבעיות שלא יכלו להעלות במסגרת מצומצמת.

קבלנו משלחות כמעט מכל בית ספר בחל-אביב.

כל משלחת היתה מורכבת מ-5-6 חברים. אחרי דיון, הובאה הבעיה למועצת התלמידים. נסיון זה עבר בעידוד רב.

האם היו לפניכם גם כן מועצות מרכזיות, או האם אתם הנכם המועצה המרכזית הראשונה?

היו"ר א. רימלט:

בחל-אביב קיימות מועצות מזה 18 שנה.

אבי פישר:

האם הבעיות שלכם - למידת חינוך, מקצועות - עובדות כחוט השני במועצות, או שזו

היו"ר א. רימלט:

מועצה מחודשת?

הבעיה היא, אם אותו הכיוון המרכזי

שיש לכם, היה גם בעבר?

יכול להיות שאתם תשבו עם משרד החינוך,

והוא יקבע דברים להרבה שנים. אולם, תבוא מועצת תלמידים אחרת, עם השקפה אחרת, דעות אחרות - עד שקובעים רשת לימודים להרבה שנים, עד שמעמידים אנשים לכתוב ספר היסטוריה אחר - יכולים לבוא ולומר כי הבעיה היא אחרת. השאלה היא, כיצד אפשר לבנות מדיניות חינוך לטווח ארוך?

לאחר שהוועדה שמעה אתכם, היא תשב עם

מורים, עם מנהלים, עם אנשי משרד החינוך, כדי להעביר להם את דבריכם.

היו"ר א. רימלט:

יכול להיות שרק בשנה הבאה, נעשה מיפוש של מורים, מועצת תלמידים ומשרד החינוך. זהו רעיון שלי שהייתי רוצה לבצע אותו אולי בשנה הבאה. אולם, יכול להיות שעד אוקטובר תיבחר מועצה אחרת. האם אז יתחיל הכל מחדש? מתי אתם מסיימים את המועצה שלכם? (נ. אליעד: שבפגישות אלה תהיה להם יותר זכות הכרעה).

בעניני חברה הם רוצים אקטיביות; בעניני חינוך - שישמעו את דעתם.

דוד קורן: ברצוני לשאול: כמה חברי מועצת תלמידים מרכזית הם מדרום תל-אביב?

- מה היו ההחלטות החשובות בקשר

לקליטת עליה?

- אני חומך בכל מה שאתם עוררתם פה. אני מתנגד לכל העניין הזה של בחינות בגרות בגלל הלחץ על המערכת. ברצוני לדעת, האם אתם איגוד מקצועי של התלמידים? או האם יש לכם רצון לדאוג שהעיר תהיה יפה, לטפל בעולים וכו'. אני לא מרגיש בזה. אולי יש דברים שלא נאמרו על ידכם?

מ. פורת: הייתי רוצה שאתם תנסחו את תביעותיכם או הצעותיכם בכתב. תאמרו בדיוק מה אתם

רוצים, וזאת לאחר חשיבה מחודשת.

אולי ד"ר זון יצלם לנו 5-6-8 מועצות מתוך 18 שהיו עד כה, כדי שנוכל לקבל צילום כללי על הנעשה עד כה.

אולי יש לכם רישום של סיכומי מועצות

שנתקבלו?

שאול (שולי) כהן: לגבי השאלה, אם למועצות יש דעה אחידה, ואם הקו עובר בכל המועצות? - זו המועצה היחידה אשר הגיעה לעניין מעשי. אנחנו מצפים לדברים מעשיים. אכן היה בעבר נסיון להפגש, אך לא מצאו אוזן קשבת. יש הרבה סיבות שגרמו לסחבת. המועצה נפגשה עם מחלקת החינוך, וכך זה נמשך 8 שנים.

יהיה כנס של ראשי מועצת תלמידים. הם ישבו ויחזרו על הדברים. הם יקיימו ישיבות, אבל אני לא יודע אם תהיה ועדת חינוך חדשה אשר תשמע עוד פעם את הטענות.

היו"ר א. רימלט: אתה מתפרץ בדלת חצי פתוחה. שאלתי שאלה: מועצת התלמידים תשב עם משרד החינוך.

ומשרד החינוך יקבל כמה מהחלטותיכם, והוא ייערך ל-20 השנים הבאות. אבל יכול להיות שתבוא מועצת תלמידים בעוד שנתיים ותגיד, שזה גורע ממצב הכיתות האחרות.

שאול (שולי) כהן: זו בעיה בוערת. זו דאגה לעתיד. אני רואה שבמועצה שחהיה בעשר השנים הבאות יעלו אותן בעיות. אם תבטלו את בחינות הבגרות, אולי תתעורר בעיה אחרת. אבל קודם כל נתחיל עם שינוי שיטת בחינות הבגרות.

בקשר לדרום תל-אביב: יש לנו כמה נציגים מדרום תל-אביב. (קריאה מאחד התלמידים: יש לנו 3 תלמידים מדרום תל-אביב, ואחד מהם גר ולומד בדרום תל-אביב).

דוד קורן: לא שאלתי על הנוער הבעייתי, אלא
זו שאלה אינפורמטיבית - מי
גר בדרום תל-אביב ונמצא במועצה המרכזית?

אבי פֿישר: בשכונת התקווה אין אף בית ספר תיכון
אחד.

עידו פדהצור: במועצת התלמידים יש גוף שנקרא
"מנוער לנוער", והוא מספל בבעיות
הקליטה.

אבי פֿישר: יש לנו 800 תלמידים שפועלים במסגרת
"מנוער לנוער", ובחיאום, באופן ישיר
בשכונות העוני, בקשר העולים, בבתי חולים, בפער החברתי. כל זה נעשה
בהתנדבות. תלמידים אלה מקבלים דמי נסיעה, וזה אושר ע"י משרד החינוך.

היו"ר א. רימלט: אני רוצה להודות לכל המשתתפים על שתי
הפגישות שהיו לנו. אנחנו שמחים
על שניתן לכם להביע דעתכם.

לגבי העתיד אני חושב שאנחנו נפגש לשיחה
עם מורים, מנהלים, עם משרד החינוך. לאחר מכן, במקרה או אם אותה
מועצה תכהן עדיין בתפקידה בראשית החורף - כלומר, בחודשים אוקטובר-
נובמבר - אני חושב להציע מיפגש של מורים ומנהלים בתל-אביב עם מועצת
התלמידים לשיחה. זה תלוי אם אתם תמשיכו בתפקידכם.

אבי פֿישר: המועצה הזו היא, במקרה, מועצה צעירה
שמורכבת משימינסטים, אשר ברובם ישארו
לשנה הבאה.

היו"ר א. רימלט: אם כן, הרי שאנו נקיים מיפגש עם מורים,
מנהלים, משרד החינוך ביחד אתכם, ואני
חושב שכתוצאה מכך תצמח תועלת.

תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.30.